

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 440/2024
20.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице „Др Радивој Симоновић“ из Сомбора, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2570/23 од 18.10.2023. године, у седници одржаној 20.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2570/23 од 18.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 31/22 од 30.05.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име топлог оброка и регреса - разлике укупне зараде за период од 01.08.2018. до 31.08.2021. године исплати 205.353,76 динара са затезном каматом од 17.01.2023. године до исплате, као и износ од 49.649,32 динара на име затезне камате обрачунате до 16.01.2023. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 72.079,52 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, тужилац је ослобођен плаћања судске таксе у овој правној ствари.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2570/23 од 18.10.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба па је првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора разлику укупне плате за период од 01.08.2018. године до 30.08.2021. године у износу од 205.353,76 динара са затезном каматом од 17.01.2023. године до исплате, као и износ од 49.649,32 динара на име затезне камате обрачунате до 16.01.2023. године, и на име трошкова парничног поступка износ од 72.079,52 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене на радном месту спремач просторија у којима се пружају здравствене услуге – треће групе у Одсеку за одржавање хигијене операционих сала. У спорном периоду тужена је тужиоцу обрачунала плату применом коефицијента од 7,34. У обрачунским листама плате нису исказиване накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. У утуженом периоду плата тужиоца је у сваком месецу била нижа од минималне нето зараде. Тужена је запосленима уколико им је плата била нижа од минималне нето зараде за сваки месец спорног периода обрачуном ставком „додатак“ доводила основну плату до нивоа минималне зараде. Висина утужених потраживања тужиоца утврђена је према обрачуну дневног износа топлог obroка у висини од 250,00 динара бруто и месечног износа регреса за коришћење годишњег одмора у висини 1/12 минималне зараде (прва варијанта), према одредбама Општег колективног уговора из 1997. године (друга варијанта) и Општег колективног уговора из 2008. године (трећа варијанта).

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу исплати тражене накнаде у висини утврђеној вештачењем, према аналогiji, односно најповољнијем критеријуму за тужену у тренутно важећим Посебним колективним уговорима у РС (прва варијанта), налазећи да у износу минималне зараде у смислу члана 111. Закона о раду није садржана и накнада предметних трошкова.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, из разлога што су у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, који је посебан закон у односу на Закон о раду, ове накнаде садржане у коефицијенту за обрачун плате, као једном од елемената плате, па не постоји основ за остваривање овог права тужиоца нити у општем, нити у посебном пропису.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01...157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и

Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) у одредби члана 91, а Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18) у одредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01...48/21), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилац је запослен у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и

за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па чињеница да му је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) по оцени Врховног суда без утицаја је на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**